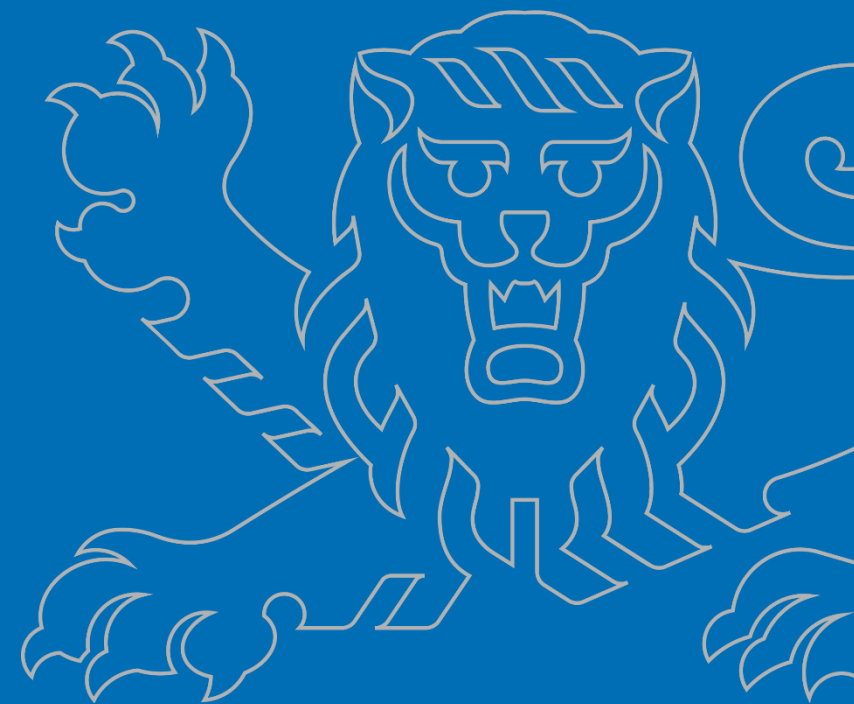

SISEMINISTEERIUM

Ülevaade rahvusvahelise kaitse ja rändevaldkonna arengutest

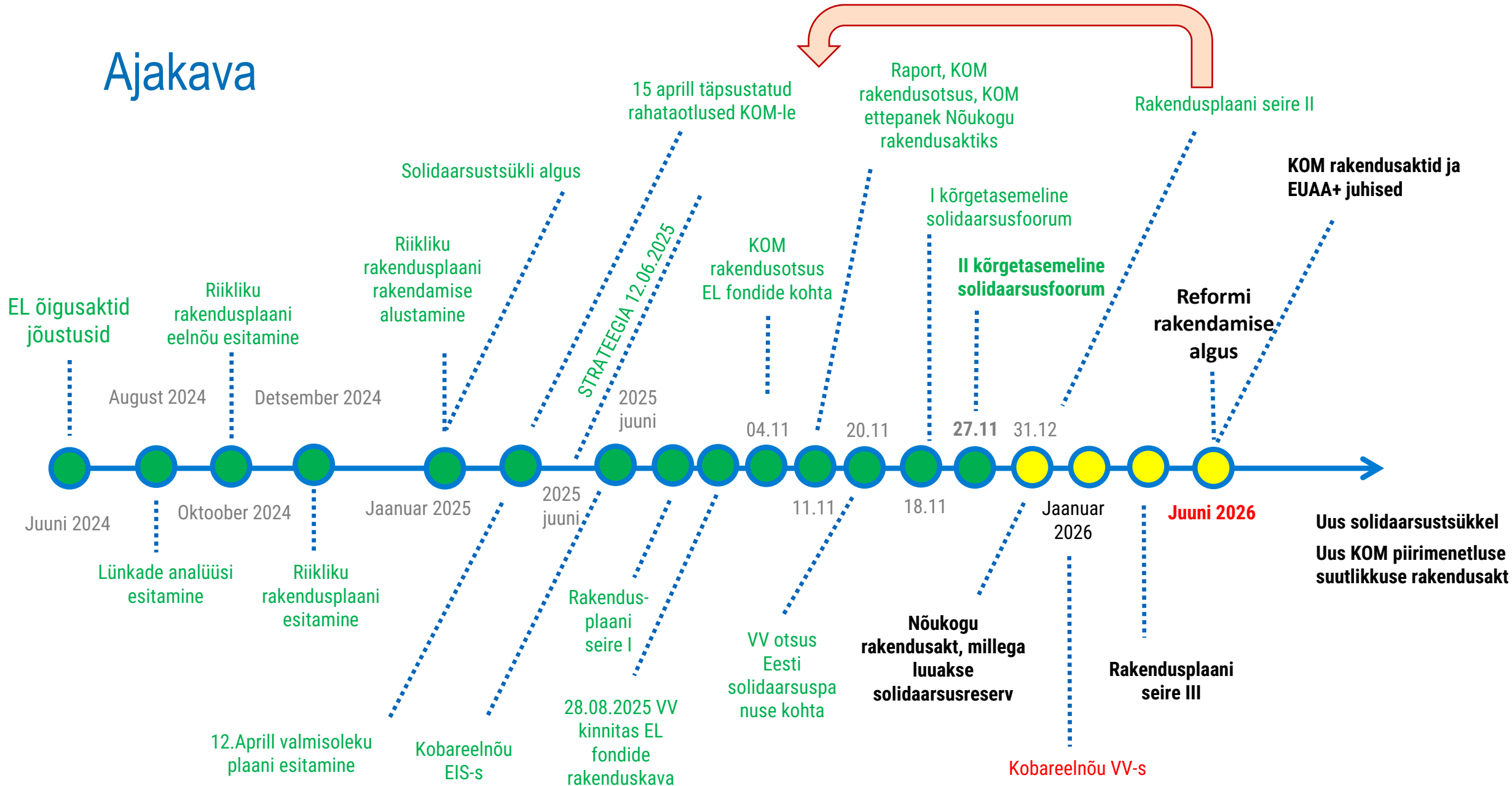
Siseministeerium 2025

Teemad

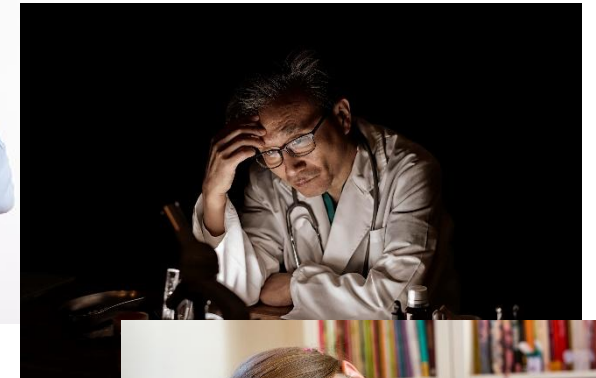
1. Rahvusvahelise kaitse ja rändehalduse õigustiku reformi rakendamisega seonduvad arengud – VRKS eelnõu
2. Solidaarsusmehhanism ja ümberasustamine
3. Ajutisest kaitsest väljumise strateegia

Ajakava

Rahvusvahelise kaitse ja rändealduse õigustiku reformi rakendamisega seonduvad arengud – uus VRKS

- Alustasime mai 2024
- Luuakse 1 uus ja muudetakse 17 õigusakti + 13 määrust. Ca 20 Komisjoni rakendusakti ja 170 EUAA suunist
- VRKS eelnõu 100 lk + seletuskiri 300 lk
 - Oleme kuu ajakavast maas
 - Sisulised küsimused on lahendatud
 - Ootame Andmekaitse inspeksiooni märkuseid
- EIS I ring – 500+ muudatusettepanekut
- EIS II ring detsembris
- Eelnõu Valitsuses jaanuaris, pärast mida Riigikogu menetlus
- Rakendub juunis 2026
- **10.02.26 EMN-i ja SIM-i reformi tutvustav üritus (vol II)**

Solidaarsusmehhanism

11.11.2025 avaldas Euroopa Komisjon esimese iga-aastase **rändearuande**, mis annab ülevaate rände olukorrast EL-is tervikuna. Aruanne on aluseks **Komisjoni rakendusotsusele**, milles määratletakse liikmesriigid, kes on rändesurve all, kellel on oht sattuda rändesurve alla või kus on märkimisväärne rändeolukord. Lisaks tegi Komisjon **ettepaneku Nõukogu rakendusaktiks**, millega luuakse (iga-aastane) solidaarsusreserv 2026. aastal abi vajavate liikmesriikide abistamiseks.

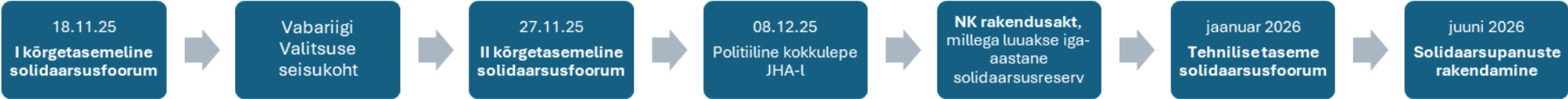
Varjupaiga- ja rändehalduse aastaaruanne

Olukord paranes			
Ebaseaduslikud saabumised -35%	Varjupaigataotlused -21%		Teisene ränne -25%
Väljakutsed			
Teisene ränne	Saabumised merelt	UA sõjapõgenikud	Tagasisaatmised
2026 prognoos			
Rändesurve edasine vähenemine			

Komisjoni otsus

Rändesurve all	Oht sattuda rändesurve alla	Märkimisväärne rändeolukord
GR, CY, IT, ES	BE, BG, DE, <u>EE</u> , IE, FR, HR, LV, LT, NL, PL ja FI	BG, CZ, <u>EE</u> , HR, AT ja PL
Automaatne abi solidaarsusreservist (ümberpaigutamised, raha, tehniline abi).	Eelisõigus saada tegevuslikku ja rahalist toetust EL-i rändetoetuse tööriistakasti kaudu.	Õigus taotleda osalist või täielikku vabastamist teistele riikidele mõeldud solidaarsuspanustest

Nõukogu rakendusakt ja järgmised sammud

Solidaarsusreserv ja Eesti panus

EL solidaarsusreserv kokku 30 000 inimest või 600M€

- Arvestuse aluseks rahvaarv ja SKP
- Iga-aastane tegevus
- Nõukogu võib muuta piirmäära

Eesti panus 0,26% EL kogupanusest

- 80 inimese vastuvõtmine või
- 1,6M€ maksmine (Vabariigi Valitsuse reservis planeeritud)
- Õigus taotleda solidaarsuspanuse vähendamist, EL NK otsus

Eesti olukord

Ukraina sõjapõgenikud:

- ~**35 000** ajutise kaitse saajat
- ~**7000** rahvusvahelise kaitse saajat

Valitsuse otsus:

- **Panustame rahaliselt** ja võimalusel ekspertidega
- Taotleme **osalist vabastamist**

Ümberasustamine

11.11.2025 avaldas Komisjon EL ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise kava ettepaneku, mille kohaselt peaksid liikmesriigid perioodil 2026 – 2027 oma territooriumile ümber asustama kokku 15 230 kolmanda riigi kodanikku.

- **Ettepaneku kohaselt peaks ümberasustamine toimuma:**
 - kolmandatest riikidest, mis asuvad Vahemere ja Atlandi ookeani kaudu liitu viivate peamiste rändeteede ääres
 - Ameerika mandri riikidest, pöörates erilist tähelepanu Kesk- ja Ladina-Ameerikale
 - riikidest, kellega EL või liikmesriigid on loonud koostööalase dialoogi või kellega nad liiguvad laiemate rändehalduse ja rahvusvahelise kaitse eesmärkide saavutamise suunas.
- **Valitsuse otsus:**
 - Mitte osaleda 2026. ja 2027. aastal Euroopa Liidu ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise kavas

Ajutisest kaitsest väljumise strateegia

16.09.2025 võeti vastu Nõukogu soovitus ajutise kaitse lõppemise koordineeritud lähenemisviisi kohta. Kuigi ajutist kaitse direktiivi rakendamist on pikendatud kuni 4.03.2027, peavad liikmesriigid valmistuma päevaks, mil ajutine kaitse lõpeb.

- Soovitus on raamistik, mis tagab:
 1. järkjärgulise ülemineku muudele seaduslikele elamisloa alustele neile, kes vastavad tingimustele;
 2. jätkusuutliku tagasipöördumise ja taas-integreerumise Ukrainasse, kui tingimused seda võimaldavad.
- Soovitus sisaldab nelja peamist meetet, mida liikmesriigid peaksid tegema...

Ajutisest kaitsest väljumise strateegia

- **Meetmed, millega edendatakse teistele õiguslikele staatustele üleminekut juba enne ajutise kaitse lõppu**
 - Lihtsustatud juurdepääs riiklikele staatustele
 - või direktiivide (EL) 2016/801 (õpirände direktiiv), (EL) 2021/1883 (sinise kaardi direktiiv) ja (EL) 2024/1233 (ühtse loa direktiiv) alusel
- **Meetmed, millega luuakse vajalikud tingimused sujuvaks ja kestlikuks Ukrainasse taas-integreerumiseks**
 - Tutvumisvisiidid Ukrainasse, mida rahastavad inimesed ise
 - Vabatahtliku tagasipöördumise kavad peale AJK lõppu
 - Arvestama nende sõjapõgenike haavatavusi ja erivajadusi, kes ei saa tagasi pöörduda
 - Lastel võimalik lõpetada käimasolev kooli õppeperiood

Ajutisest kaitsest väljumise strateegia

- **Meetmed, millega tagatakse põgenikele teabe esitamine**
 - Põgenikke teavitatakse nõuetekohaselt võimalustest minna üle muudele õiguslikele staatustele
- **Meetmed, millega tagatakse liikmesriikide ning Ukraina ametiasutuste vaheline koordineerimine, seire ja teabevahetus**
 - Tegevuste koordineerimine ja teabe vahetus, sh UA ametiasutustega ja solidaarsusplatvormi raamistikus
 - Aja- ja asjakohane teave ümberasustatud isikute staatuse kohta asjakohastes andmebaasides, sealhulgas ajutise kaitse registreerimisplatvormil

Ajutisest kaitsest väljumise strateegia detailsemat sisustamist jätkatakse EL tasandi eri formaatide kohtumistel.

SISEMINISTEERIUM

Aitäh!

